

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز

(فرم طرح درس)

نام درس: قواعد فقه ۱		
تعداد واحد: ۲	نوع درس: اجباری ☒ اختیاری ☐	
تحصیلات تکمیلی (دکتری تخصصی) ☐	مقطع: کارشناسی ☐ کارشناسی ارشد ☒	
تاریخ تنظیم: ۱۳۹۷/۰۷/۰۱	رتبه علمی: استادیار	
نام مدرس: رضا رنجبر		
به عنوان واحد درسی پیش نیاز ندارد ولی دانشجویان برای یادگیری مباحث باید اطلاعات زیر را دارا باشند:	پیش نیازها	
آشنایی با درس قواعد فقه مقطع کارشناسی آشنایی با متون و کتب فقهی اللمعة المشقیة و شرایع الاسلام		
۱- آشنایی با کلیات احکام فقه و بررسی و بحث در باره تعدادی از قواعد فقهی ۲- آشنایی با قواعد فقهی در رابطه با ید و تصرف و اماره مالکیت ۳- آشنایی با قواعد فقهی در رابطه با قاعده لاضرر ۴- آشنایی با قواعد فقهی در رابطه با قاعده نفی عسر و حرج ۵- آشنایی با قواعد فقهی در رابطه با قاعده فراغ و تجاوز ۶- آشنایی با قواعد فقهی در رابطه با قاعده مایضن بصحیحه یضمن بفاسده ۷- آشنایی با قواعد فقهی در رابطه با قاعده تسبیب ۸- آشنایی با قواعد فقهی در رابطه با قاعده قرعه	اهداف درس	
نرم افزارهای مورد نیاز: ۱- نرم افزار جامع فقه اهل بیت (۲) ۲ - نرم افزار مکتبه الشامله		
حضور و انجام تکالیف (./): امتحان پایان ترم (./): ۱۶ نمره	کوئیز (./): پروژه درس (./):	
امتحان میان ترم (./): ۲ نمره سمینار درس (./): ۲ نمره		
القواعد الفقهیه سید حسن بجنوردی عوائد الايام احمد نراقی العناوین الفقهیه میرفتاح مراغی		مراجع درس

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز
(مباحث درس)

شماره هفته	موارد مورد بحث
۱	تعریف قاعده فقهی و فرق آن با نظریه فقهی- قاعده ید ۱- مالکیت و سیر تاریخی آن ۲- مصادیق ید ۳-
۲	مستندات قاعده ید ۴- اماره بودن ید ۵- تعارض بینه و ید ۶- تعارض اصل استصحاب با قاعده ید
۳	قاعده لا ضرر ۱. مستندات قاعده ۲. معنای ضرر و ضرار ۳. معنای «لا» در قاعده لا ضرر
۴	۴. بنای عقلا در مورد قاعده ضرر ۵. قاعده لا ضرر در قانون مدنی ایران
۵	قاعده نفی عسر و حرج ۱- مفهوم عسر و حرج ۲- رابطه عسر و حرج ۳- مبانی فقهی ۴- مفاد قاعده نفی عسر و حرج ۵- قلمرو قاعده نفی عسر و حرج
۶	۶- تعارض قاعده نفی عسر و حرج با قاعده لا ضرر ۷- مصادیق عسر و حرج در قوانین ۸- تکمله: نظریه تغییر اوضاع و احوال در حقوق خارجی (بحث تطبیقی)
۷	قاعده فراغ و تجاوز ۱ معنای فراغ ۲- معنای تجاوز ۳- قلمرو قاعده ۴- تفاوت فراغ با تجاوز
۸	بررسی ادله اثبات قاعده فراغ و تجاوز (معنا و توضیح احادیث)
۹	قاعده ما یضمن بصحیحه یضمن بفاسده ۱ - مدارک و مستندات قاعده ۲- مقدار دلالت قاعده
۱۰	۳- موارد تطبیق قاعده ما یضمن الف. در بیع ب. اجاره ج. عاریه د. هبه ه صلح و. عقد سبق
۱۱	قاعده قرعه ۱- مستندات و مدارک قاعده قرعه ۲- بررسی عبارت: القرعه لكل امر مشکل
۱۲	۳- میزان دلالت قاعده قرعه ۴- قاعده قرعه اصل است یا اماره؟
۱۳	قاعده اتلاف قاعده اتلاف ۱. مستندات قاعده الف) کتاب ب) روایات ج) اجماع د) بنای عقلا
۱۴	۲. تفاوت ضمان اتلاف و ضمان ید ۳. نقش عمد و قصد در ضمان اتلاف
۱۵	قاعده تسبیب ۱. مستندات قاعده ۲. عناصر تسبیب الف) دخالت عمد و قصد ب) اجتماع مباشر و مسبب
۱۶	۳. چند مسأله در مورد تسبیب . اتلاف منافع الف) دخالت عمد و قصد ب) اجتماع مباشر و مسبب